

Štev. 3

Leto 12

Izhaja enkrat na mesec.

Naročnina četrtno 12 dinarjev

Uredništvo in upravnništvo:

Ljubljana, Miklošičeva c. (palača Del. zbornice), kamor naj se tudi pošiljajo rokopisi.

NEODVISNO GLASILO ŽELEZNIČARJEV, UPOKOJENCEV IN TRANSPORTNEGA OSOBLJA

Neizpolnjene želje

Parlament je končal svoje delo. S 177 glasovi proti 78 je sprejel v celoti proračun in finančni zakon za leto 1937-38.

Ko pregledujemo sprejeti proračun in pooblastila, ki jih je dobil železniški minister, se začudimo in sprašujemo, kje so bili gospodje poslanci, kateri so še nedavno obetali železničarjem izboljšanje položaja, odpravo krivic, zasužuranje vsaj skromne eksistence delavskim družinam.

Zaman listamo po proračunu. Zaman iščemo rešitve vprašanja kronskih rentnikov, staroupokojenec. Nikjer ni za bodoče leto zasiguran kredit, ki bi omogočil pravično rešitev tega vprašanja tudi pri nas, ko je to že davno rešeno v vseh drugih državah.

Zaman so bila naša opozorila, da je starostno zavarovanje delavstva na železnici v nevarnosti, ako se pravočasno ne osigura zadostna državna subvencija. Res, da ima danes delavski pokojninski fond lepe milijone premoženja, ki pa bo polagoma kopnelo in ko bodo blagajne prazne, bo tudi izdatna državna pomoč nemogoča, ker budget na enkrat take obremenitve ne bo prenesel. Ali je tudi starostno zavarovanje delavstva obsojeno na isti križev pot kot starostno zavarovanje rudarjev in njih bratovske skladnice?

In rodbinsko pokojninsko zavarovanje nastavlencev? Že 1. aprila 1938 prevzame izplačevanje pokojnin državna hipotekarna banka. Odlični strokovnjaki so potom študij in tudi v javnosti opozarjali finančnega ministra, da so potrebni nujni ukrepi, da se zagarantira izplačilo rodbinskih pokojnin vsem nastavlencem. Nikakor ne bi bilo pravično, da bi eni dobili polne pokojnine, ko pa bi začelo primanjkovati denarja, bi si morali vsi ostali zategniti pasove. Kakor se izvaja sedaj kontrola nad zavarovalnicami, da morajo poskrbeti za take rezerve, da zagarantirajo v celoti izplačilo zavarovancem, enako bi morala državna uprava poskrbeti, da ne bodo ostale rodbinske pokojnine le na papirju.

11 milijonov dinarjev posmrtnin

Bilanca Podpornega društva železniških delavcev in uslužbencev v smrtnih slučajih v Mariboru

Ena največjih socialnih ustanov, zgrajena na samopomoči delavcev in uslužbencev, je brez dvoma »Podporno društvo železniških delavcev in uslužbencev v smrtnih slučajih v Mariboru«.

Ime tega društva je znano iz dobe preteklih let, ko so se vršile ogorčene borbe med ustanovitelji in legalnimi predstavniki tega društva ter nacionalističnimi vsilivci, ki so se hoteli polastiti te velike ustanove in napraviti iz nje svojo partijsko podporno organizacijo. O teh bojih, ki so se odigrali za kulisami in pred sodiščem ter pričajo o njih debeli svežnji aktov, je »Delavska Politika« mnogo poročala in je ves čas podpirala stari odbor, ki ga je na intrigo nacionalističnih železničarskih prvakov oblast odstavila. Društvo pa razpustila, dokler ni po dolgih šestih letih leta 1935, okoli Božiča, bilo vzpostavljeno staro stanje in posest vrnjena v roke staremu odboru.

Od tega časa dalje se razmere v društvu normalizirajo, čeprav je doba brezkontrolnega komisarijata mnogo škodovala tej veliki humanitarni ustanovi, zlasti še dejstvo, da društvo ves ta čas ni smelo sprejemati novih članov.

Lansko leto se je vršil občni zbor, prvi po polnih šestih letih in je bil ob tej priliki izvoljen nov odbor, kateri tudi danes upravlja z društvenim premoženjem.

Letno 120 milijonov ima fond dohodkov, od 1. aprila 1938 pa bo moral izplačati po 300 milijonov. Otrok v ljudski šoli lahko izračuna, koliko časa se bo moglo tako izplačevati.

Delavsko vprašanje na železnici je ostalo še vedno nerešeno. Din 19.80 do 21.60 je še vedno dnevna plača delavca skozi tri leta in pri tem še visoki odtegljaji ter brezplačni dopusti.

Če pogledamo drugo plat ugotovimo, da so ostale obremenitve iste, odnosno še večje.

Na zasedanju banskega sveta je podal načelnik tehničnega oddelka banske uprave poročilo, v katerem je navedel, da so v letu 1936-37 plačali v Sloveniji javni uslužbenci kultura 3.120.000 Din. V enaki višini bodo javni uslužbenci plačali kuluk tudi v proračunskem letu 1937-38, in sicer: v dveh enakih obrokih: 1. aprila in 1. septembra.

Železničarji bomo morali še nadalje doprinesati davek za vzdrževanje cest, med tem, ko je skoraj za vse ostalo prebivalstvo v dravski banovini ukinjen.

Poglejmo v proračun postavke za uslužbensi davek in izredni doprinos k temu davku: Lansko leto je znašal $220 + 75 = 295$ milijonov. Za letos je predviden z $232 + 78 = 310$ milijoni, torej 15 milijonov več kot lansko leto.

Povišanje tako: na vloge od Din 5 na 10 itd., kot so sprejete z novim finančnim zakonom resne bodo hudo obremenile večine prebivalstva, ker dela malo vlog in pritožb. Zato pa se bo to povečanje tem bolj občutilo pri delavcih in nastavlencih na železnici in v javni službi, kjer je vse vezano na uradno pot in pot pritožbe. Začetkom šole potrdila radi šolnine, razni dokumenti za nastavitve, sprejem v del. pokojninski fond, za priznanje stalnosti. Vse to bo težko obremenilo že itak neuravnovešene proračune delavca.

Proračun je sedaj pred senatom. Še je čas, da se ob 12. uri prepreči nedogledne posledice. Apeliramo na senatorje, da se zavzamejo za rešitev teh skromnih, a zato tem bolj utemeljenih zahtev železničarjev.

Največji del premoženja je varno naložen v petih stanovanjskih hišah. Te hiše tvorijo tudi dober vir dohodkov in je njihova vrednost še vedno v porastu, kljub temu, da so najemnine v nekaterih hišah zelo nizko odmerjene.

Članarina je v razmerju z dajatvami silno nizka. Saj znaša v najvišji kategoriji samo Din 12.50 in izplača društvo po kratki karenčni dobi svojcem umrlih Din 8000 posmrtnine.

Pri navadnih zavarovalnicah znaša zavarovalnina za ta znesek okroglo 17-18 Din. Na posmrtninah in odpravninah je bilo izplačano po prevratu in do konca leta 1936. nad 11 milijonov dinarjev. V letu 1936. preko 1 milijon dinarjev. Društvo pa daje tudi bolniške podpore članom, ki so v stiski, za kar je izdalo v preteklem letu Din 32.000.

Društvo razteza svoj delovanje na vso državo. Fašistični hujšakci so se mnogo trudili, da bi to društvo prikazali kot izključno švabsko ustanovo mariborskih

nemškutarskih železničarjev, kar so jim v Beogradu tudi radi verjeli, čeprav po svoji funkciji in delokrogu ni nobena lokalna ustanova.

Po vojni je društvo prevzelo v svoje okrilje dve sorodni društvi in si je s tem naprtilo precejšnje obremenitve. Pred vojno in po vojni uvedeni sistem izplačevanja predumov je bilo treba ukiniti, ker so te dajatve bile prehudo breme za društveno blagajno z ozirom na nizko članarino, ki jo člani plačujejo. Društveni odbor se zaveda, da bodo potrebne še kakšne korekture in ukrepi finančnega značaja, da bo društvo tudi v bodoče obdržalo ravnovesje med članskimi prispevki, dotokom novih članov in izplačilom posmrtnin. V tem silno važnem socialnem delu je železničarstvo našlo polno razumevanje s strani železničarjev, katerim je namenjeno, pa tudi podporo s strani upravnih državnih oblasti, da bo moglo v miru vršiti svojo nalogo v korist pomoči potrebnim železničarjem in njihovim družinam.

Fond za izredne podpore

Ko je stopil v veljavo novi pravilnik o voznih ugodnostih, je bilo s čl. 6 tozadevne uredbe predvideno, da se osnuje poseben fond, v katerega se bodo stekali vsi dohodki od prodanih tiskovin za vozne ugodnosti. Železniški minister je izdal poseben pravilnik, ki je stopil v veljavo s 1. jan. 1937. Glasom tega pravilnika se bo iz dohodkov fonda v prvi vrsti poravnalo izdatke za nabavo tiskovin, dalje plačalo pri izdelavi tiskovin zaposlene delavce. Poleg tega se bo dajalo iz tega fonda nagrade za izredno delo osebju, ki je zaposleno v tem odseku in končno se bodo iz njega izplačevale tudi podpore družinam onih uslužbencev, ki bi se v službi ponesrečili odnosno umrli

vsled nezgode. Ta podpora se sme izplačati enkrat za vselej in to največ v znesku Din 3000.

Iz pravilnika je razvidno, da se imajo dohodki, v kolikor bi koncem budžetnega leta presegli en milijon dinarjev, uvrstiti med izredne dohodke železnice, le znesek do enega milijona se sme porabiti v gori navedene svrhe. Dve tretjini tega zneska se mora rezervirati za nabavo materiala in mezde in šele preostanek se sme porabiti za nagrade za izredno delo ter podpore. Ker se z 31. marcem konča budžetno leto, opozarjamo na ta pravilnik družine ponesrečenih, da zaprosijo za priznanje podpore.

Zakaj naj nedolžni trpe?

Med okrožnicami objavljamo tudi odlok o ukinitvi voznih ugodnosti za prevoz živil, premoža in drv. Iz odloka ni razvidno, če bo železniško ministrstvo ponovno odobrilo vozne ugodnosti v dosedanjem obsegu, ali pa jih bo morda celo reduciralo. Povod za ukinitve so dale velike zlorabe, ki dosegaajo milijonske vsote, katere so se vršile v Beogradu. Preiskava o njih je v teku ter bo železniška uprava sigurno krila zgubo, ki jo je imela s tem, da so se železničarjem namenjene uputnice za prevoz premoža in drv uporabljale za privatno trgovino.

Pravilnik o voznih ugodnostih je jasen in predvideva v čl. 54 točno sankcije proti vsem onim, ki bi voz-

ne ugodnosti zlorabljali. Poleg kazni po obstoječih zakonih se jim zamore tudi odvzeti vozne ugodnosti začasno odnosno za stalno ter morajo doplačati razliko med režijsko in normalno tarifo. Čudimo se, da železniška uprava ni postopala po določbi citiranega člena, marveč je odvzela vozne ugodnosti tisočem in tisočem neprizadetih železničarskih družin, ki se čutijo vsled tega po nedolžnem težko prizadete in kaznovane. Apeliramo na železniško ministrstvo, da odlok o ukinitvi voznih ugodnosti za prevoz živil razveljavi ter postopa proti onim, ki so se pregrešili, z vso strogoostjo, ostalemu osebju, ki ni ničesar zakrivilo, pa naj pusti vživanje voznih ugodnosti neokrnjeno.

Iz dežja pod kap

Železničarji res nimajo sreče. Nastavljeno osebje drugih resorov ima že davno rešeno vprašanje vračunanja službenih let za napredovanje in pokojnino. — Železničar pa živa tudi pri tem vprašanju izjemno stališče. Pri tem izjemnem stališču pa so najtežje prizadete ravno kategorije nižjih uslužbencev-služiteljev in zvaničnikov in oni uradniki, ki so se na ta mesta pretolkli iz delavskih vrst (vlakovodje itd.).

Ker je bilo po zakonu iz leta 1923 jasno vse do leta 1929, je naredil nejasno in sporno zakon iz leta 1931. Sporno je postalo namreč računanje delavskih let za pokojnino, ko je bilo istočasno vračunanje delavskih let za napredovanje ob nastavitvi sploh ukinjeno.

Skozi pet let so se morali nastavlenci ob upokojitvi pritoževati na državni svet, da so si izposlovali vsaj vračunanje onih let za pokojnino, kar

so bili člani obstoječih provizijskih zavodov. Drjavni svet je v splošnih sejah odločil, da se računa stalna dnevničarska služba za odmero pokojnine vsem onim, ki so bili nastavljeni pred 1. sept. 1923. V vseh svojih razsodbah je poudaril, da se za tako smatra tudi služba stalnega delavca.

Končno je železniško ministrstvo le izdalo s pristankom glavne kontrole navodilo direktcijam, da se služba stalnega delavca smatra za službo navedeno v § 258 tč. 3 železničarskega zakona ter naj se kot taka zaračuna za pokojnino vsem onim, ki so bili nastavljeni pred 1. sept. 1923.

Oddahnili so se stari železničarji, ki čakajo na unokojitev ter se veselijo, da se jim vsa leta računa za pokojnino. Le kratko je bilo njih veselje in le prekmalu so se morali ponovno prepričati, da žive v ljubljanski železničarski direktiji. — Kljub

Premoženje društva znaša okroglo 9.6 milijonov dinarjev.

Ali lahko dosežem gotovo pravico, če prav je državni svet pritožbo že odklonil?

V zadnji številki »Železničarja« smo pod »sklepi splošne seje državnega sveta« objavili razlago § 133 zakona o običnem upravnem postopanju, glasom katere sme upravna oblast svojo pravomočno odločbo razveljaviti in jo zamenjati z drugo, ako na to pristane prizadeti uslužbenec.

Ker je ta sklep splošne seje državnega sveta važen za vse one, ki se jim je pri odmeri pokojnine zgodila krivica, objavljamo danes celoten sklep državnega sveta z utemeljitvijo. Sklep je bil izdan pod št. 264/36 in se glasi:

Na podlagi § 13. zakona o poslovnem redu pri držav. svetu in upravnih sodiščih je bilo predloženo splošni seji državnega sveta vprašanje, kako je razumeti § 133. zakona o splošnem upravnem postopku glede tega, ali je mogoče razveljaviti in spremeniti odločbo upravnega oblastva, proti kateri je bila pri upravnem sodišču vložena tožba, ki je bila zavrnjena.

V nekem primeru, kjer je šlo za pravico do pokojnine, je bila stranka zavrnjena s strani upravnega oblastva. Tožbo stranke, vloženo proti tej odločbi, je državni svet z razsodbo zavrnil. Ker je pozneje nastopila neka okolnost, katero je stranka smatrala za odločilno za svojo pravico, in ker

ni bilo več mogoče uporabiti rednih pravnih sredstev, niti izvesti obnove upravnega postopka niti izzvati upravnega spora, se je stranka obrnila na upravno oblastvo, ki je izdalo prejšnjo odločbo, s prošnjo, naj se ta prejšnja odločba na podlagi § 133. zakona o splošnem upravnem postopku spremeni. Upravno oblastvo je odbilo to zahtevo z novo odločbo, v kateri je navedlo, da se je o predmetu dokončno obravnavalo z razsodbo državnega sveta, in dokler ta razsodba obstoji, je prejšnja odločba treba smatrati za zakonito, take pa ni mogoče spremeniti niti po § 133. citiranega zakona, ker bi to pomenilo, da se spremeni razsodba državnega sveta, za kar pa upravno oblastvo ni pristojno. Tožbi proti tej drugi odločbi je državni svet ugodil in z razsodbo št. 708/36 razveljavil odločbo, ker je ugotovil, da § 133. cit. zakona dovoljuje upravnemu oblastvu, da pod predpisanimi pogoji spremeni svojo pravomočno odločbo, ne glede na to, da se je proti odločbi vložila tožba na upravno sodišče, ki je bila z razsodbo zavrnjena. V drugem primeru (štev. 9.322/36) je pa državni svet v enakem vprašanju zavzel nasprotno stališče, zaradi česar je bilo to vprašanje pred-

loženo splošni seji državnega sveta, ki ga je proučila in ugotovila:

Zakon o splošnem upravnem postopku je predpisal, pod katerimi pogoji se morejo razveljaviti ali spremeniti odločbe upravnega oblastva, ki so postale formalno pravomočne, t. j. proti katerim ni dopuščena pritožba na višje upravno oblastvo. Po teh predpisih more oblastvo načeloma svoje formalno-pravnoveljavne odločbe razveljavljati ali spremenjati, kadarkoli smatra, da javni interes to zahteva, seveda pod splošnimi zakonskimi pogoji. Izjeme veljajo samo za primere, če je neka oseba iz odločbe pridobila neko pravo. V takem primeru more oblastvo svojo odločbo razveljaviti ali spremeniti s pristankom te osebe, zoper njeno voljo pa samo takrat, če postoje pogoji za obnovo postopanja (§§ 128. do 132.), ali v posebnih primerih spremenitve ali razveljavanja odločbe (§§ 134. ali 135.). Samo če izhajamo od tega pravnega stanja in če upoštevamo pri tem pravne posledice, ki jih po zakonu o drž. svetu in upr. sodiščih ima razsodba državnega sveta ali upravnega sodišča na odločbo in odnose iz nje do upravnega oblastva in tožilca, se more najti pravilna rešitev stavljenega vprašanja.

Z vložitvijo upravnosodne tožbe proti odločbi upravnega oblastva se trdi, da je bil z odločbo prekršen zakon v škodo tožitelja, in se zahteva, naj se odločba razveljavi. Če upravno sodišče spozna, da je tožba umestna, razveljavi odločbo. Pravna posledica tega je, da je upravno oblastvo vezano na razsodbo in da v zadevi, ki je bila predmet upravnega spora, ne more proti tožiteljevi volji nič ukreniti, kar bi bilo nasprotno izdani razsodbi. Če pa upravno sodišče tožbo zavrne, pomeni to samo, da odločba, zoper katero je bila tožba naperjena, ostane v pravni veljavnosti nedotaknjena, kakor da sploh ni bila predmet upravnega spora, in upravno oblastvo je nasproti ti odločbi v enakem odnosu, v kakršnem je bilo pred vložitvijo tožbe. Pravni položaj, ki je nastal z razsodbo, ostane nespremenjen. Z razsodbo upravnega sodišča, s katero se tožba iz kakršnegakoli zakonskega razloga zavrne, ne dobi odločba nikakršne močnejše pravne sile, kakor jo je imela prej. Upravno sodišče torej ne sodeluje pri izdajanju odločbe oz. pri stvaritvi tistega prav-

nega položaja, ki izhaja iz odločbe, zaradi česar tudi njegova razsodba, s katero se tožba zavrže, ne predstavlja nikake »potrditve« odločbe upravnega oblastva, kakor se to pogostoma reče, kakor da bi se z razsodbo potrdilo, da je odločba upravnega oblastva pravno pravilna. Če gre torej za spremembo ali razveljavljanje odločbe s strani upravnega oblastva, pomeni to, da se s tem hoče spremeniti ali razveljaviti tisto pravno stanje, katero je ustvarila odločba sama. Ker pa na ustvaritev tega pravnega stanja niti na potrditev istega nima nobenega vpliva upravnosodni postopek, ki je bil brez uspeha zoper to odločbo uveden, se tudi pri spremenitvi te odločbe oz. pravnega stanja ne spremeni negativna razsodba upravnega sodišča, s katero je bil ta postopek dokončan. Zato taka razsodba tudi ne more biti ovira za razveljavljanje ali spremenitev odločbe, oziroma tistega pravnega stanja, ki je bilo z razsodbo ustvarjeno.

Po navedenem, če upravnooblastvo najde okolnosti, ki vplivajo na stvar samo in jih smatra za zadosten razlog za spremenitev ali razveljavljanje svoje odločbe, ki je že postala pravnomočna, more pod drugimi izpolnjenimi pogoji to odločbo po § 133. zak. o splošnem upravnem postopku razveljaviti ali spremeniti, ne glede na to, ali je bila ta zadeva predmet neuspešno poteklega upravnega spora. Spremenitev ali razveljavljanje odločbe se pa izvrši z novo odločbo upravnega oblastva, ki se glede pravnih sredstev (lekov) smatra kot nov predmet, skladno s 3. odst. § 135. nav. zakona, torej v zvezi z določbami zakona o državnem svetu in upravnih sodiščih.

Vsled teh razlogov in na podlagi § 13. zakona o poslovnem redu pri državnem svetu je sklenila splošna seja državnega sveta to-le

odločbo

o razumevanju § 133. zakona o običnem upravnem postopanju:

Upravna oblast, ki je izdala pravomočno odločbo, jo zamore na podlagi § 133. cit. zakona s pritrditvijo osebe, ki si je s to odločbo pridobila pravice, in ob splošnih zakonskih pogojih, razveljaviti ali spremeniti tudi tedaj, če je bila ta odločba predmet upravnega spora pred državnim svetom ali upravnim sodiščem in je bila od le-teh izdana »dokončna odločba.«

citiranemu odloku o vračunanju stalne delavske službe vračunava ljubljanska direkcija za odmero pokojnine le ona leta, za katere je železničar plačal prispevke v provizijski sklad, onih let pa, ko delavec ni bil član provizijskega sklada, ne računa za pokojnino.

Kako utemeljujejo gospodje to svoje stališče? Ugotovili so, da v bivši Avstriji sploh ni obstojal naziv »stalni delavec«, ki je bil vpeljan šele z delavskimi pravilniki v Jugoslaviji, kjer ločimo delavce v pogodbene,časne in stalne. Ker torej s stariimi pravilniki ni bilo odrejeno, kdaj in kako postane delavec stalen, se sedaj to ne more ugotoviti. Vsled tega se drži direkcija tolmačenja konkretnih razsodb državnega sveta, ki pravi, da se mora kot služba stalnega delavca smatrati najmanj ona služba, tekom katere je dotični plačeval prispevke za provizijski sklad.

Kakšne posledice ima to stališče za prizadete?

Delavci na bivši avstrijski državni železnici so imeli že po starem provizijskem statutu pravico, da so bili sprejeti v fond po enem letu, a so kasneje še to leto lahko dokupili. Bivši južnoželezničarji pa so kot delavci morali čakati na sprejem najmanj tri leta in te dobe naknadno niso mogli dokupiti. Južnoželezni-

čarji, ki so bili že pri podržavljenju oškodovani, naj sedaj ponovno plačajo račun za »nejasnost« nekih starih odredb, ki so prenehale veljati že pred 15 leti.

Radovedni smo, koliko let se računa za pokojnino železničarju v onih krajih naše države, kjer preje sploh niso obstojali provizijski zavodi odnosno so bili le delno zavarovani po odredbah bolniškega fonda, katero zavarovanje pa je bilo vsled nastalih razmer prekinjeno?

Radovedni smo, kako je mogoče v neki direkciji še danes doplačati prispevke za nazaj za prejšnja delavska leta in to tik pred upokojitvijo?

Pa kaj bi naštevati zglede, ko s tem ne moremo računati na uspeh. Obrachamo se raje do sedanjega direktorja v Ljubljani g. dr. Faturja, ki je odličan poznavalec razmer ter tudi pravic in položaja osebja bivše južne železnice. Naj kot bivši južnoželezničar zastavi v Beogradu svoj vpliv, oriše izredne razmere v Sloveniji in velike krivice, ki bi se pripetile delu uslužbencev ter smo uverjeni, da bo dosegel tudi za ljubljansko direkcijo vračunanje vse službe v svojstvu delavca za odmero pokojnine onim, ki so bili nastavljeni do 1. sept. 1923.

Socijalno delo Narodnog fronta

1936 godina bila je godina puna aktivnosti za francusku radničku klasu. Još na početku godine izvršeno je ujedinjenje obeju klasnih centrala. I tako ujedinjena radnička klasa Francuske koja danas ima preko 5 milijona sindikalno organizovanih članova — dok je pre šest meseci imala 1 i pol milion — ide iz pobeđe u pobeđu. U proleće se manifestuje njena snaga na izborima za Narodnu skupštinu, a posledica toga jeste vlada Narodnog fronta.

Veliko delo vlade Narod. fronta da se rezimirati u nekoliko reči: **povišenje nadnica, obavezno uvođenje plaćenih odsustava, ustanovljenje radničkih poverenika, priznanje kolektivnih ugovora, uvođenje četrdesetosatne radne nedelje.**

To je čitava socijalna revolucija za zemlju u kojoj je socijalno zakonodavstvo bilo srazmerno veoma slabo izgrađeno.

Talas štrajkova koji je prošle godine bio zahvatio celu Francusku, pokazao je svu snagu organizovanog proletarijata ove zemlje, ali i disciplinovanost širokih radničkih masa.

I još više, zauzimanjem za novi zakon o pomirenju i arbitraži, radnička klasa Francuske dokazala je da joj je stalo do stabilnosti u zemlji. Jer protivu donošenja toga zakona bili su protivnici radničke klase.

U proglasu francuske sindikalne centrale, koji je ona nedavno izdala, kaže se:

»Radnici ne prave smetnje razvitku proizvodnje; oni znaju da je ona potrebna blagostanju sviju. Oni će da učine sve napore koje bude trebalo učiniti jer su ponosni na svoj rad, jer znaju za dužnosti koje im nameće priznanje njihovih prava.

Privržena ideji slobode, radnička klasa produžice da joj služi. Ona to može najbolje da učini obezbeđujući svojim radom blagostanje nacionalne celine.

Ne ulazeći u detalje raznih odredaba najnovijeg francuskog socijalnog zakonodavstva želimo samo da istaknemo važnu činjenicu da četrdesetosatna radna nedelja obuhvata sada radnike čitavog niza privrednih grana, tako da danas već milijoni francuskih radnika rade samo četrdeset časova nedeljno. Radi boljeg obaveštenja naših čitalaca o samom principu sprovođenja četrdesetosatne radne nedelje donosimo neke od-

redbe Matignonskog ugovora koji je potpisan još 7 marta pr. godine, dakle pre dolaska vlade Narodnog fronta. Taj ugovor jeste velika pobeđa radništva nad poslodavcima. On znači početak nove socijalne politike u Francuskoj, nošene ogromnim snagama organizovanog proletarijata.

Matignonskim ugovorom, koji je sklopljen u vezi sa velikim štrajkovima u Francuskoj, dat je opšti okvir za uvođenje 40-satne radne nedelje.

Ugovor propisuje skraćanje radnog vremena za radnika i radnice bez obzira na njihovu starost i njime su obuhvaćena sva industrijska, trgovačka i zanatska preduzeća i zadruge, sve javne, privatne ili vjerske ustanove, pa čak i one koje imaju prosvjetni ili humani karakter (podrazumijevajući tu i bolnice).

Opšte ili pokrajinsko skraćanje radnog vremena ima se sprovesti u raznim industrijama, bilo zvanično, na osnovu dekreta ministarskog savjeta, bilo na molbu jednog ili više poduzetnika ili radničkih organizacija.

U jednom i u drugom slučaju imaju se saslušati radničke ili poslodavačke organizacije i njihova mišljenja saopštiti u roku od mesec dana.

Na isti način, na osnovu dekreta ministarskog savjeta, moraju uslijediti i provedbene naredbe. U ugovoru koji je odmah proglašen zakonom, naročito se naglašava da njegovo sprovođenje u život ne smije ići na štetu životnog standarda radnika.

U Službenim novinama od 18 novembra objavljeni su razni dekreti o provedbenim naredbama toga ugovora za razne važne industrije, u kojima će 40-satno radno vrijeme uskoro stupiti na snagu.

Mi ovdje navodimo nekoliko odredaba koje obuhvataju vrlo opsežne i razgranate grupe: građevinsku industriju, javne radove i industriju za izradu građevnog materijala.

Što se tiče podele radnih sati za tri grupe, postoje slijedeće mogućnosti:

1) ograničenje radnog vremena na pet radnih dana od 8 sati, sa engleskom subotom (slobodnom nedeljom i subotom);

2) ograničenje dnevnog radnog vremena na 6 sati i 40 minuta za svaki radni dan;

3) neredovita raspodjela 40 radnih sati u tjednu sa maksimalnim radnim vremenom od 8 sati dnevno, kako bi se dobila mogućnost poludnevnog odmora.

Članom „Ljubljanskega podpornega društva železniških uslužbencev in upokoјencev“ v vednost

Železničarjem članom ljubljanskega podpornega društva je znano, da je Uprava policije v Ljubljani ugodila pritožbi, ki je bila vložena proti razpisu in izvedbi delegatskih volitev ter je za dne 11. okt. 1936 odredila volitve prepovedala.

Članstvo je bilo uverjeno, da bo društveni odbor iz te prepovedi izvajal potrebne konsekvence ter razpisal nove volitve, upoštevajoč pri tem želje članov, ki so zahtevali tajne in proporcionalne volitve ter kontrolo pri volitvah.

Odbor pa se je postavil na drugo stališče: društvo ima vendar dosti denarja in advokati so tukaj, ki bodo radevolje vlagali pritožbe. Zvezarska taktika, ki se je tako lepo obnesla pri Nabavljalni zadrugi, mora zmagati tudi v podpornem društvu. In vložili so pritožbo na kr. bansko upravo, ki pa je pritožbo z odklonom II-29709/7 v celoti odklonila ter potrdila prvotni odlok, s katerim so bile volitve prepovedane.

V informacijo članom železničarskega podpornega društva objavljamo ta odlok v celoti:

Podporno društvo železniških uslužbencev in upokoјencev v Ljubljani.

v roke dr. Viktor Mačka, odvetnika v Ljubljani.

Vaši pravočasno vloženi pritožbi z dne 23. oktobra 1936, zoper odločbo uprave policije v Ljubljani z dne 10. oktobra 1936, II. Pov. No. 1/193/13, s katero so bili na osnovi § 10 zakona o društvih, shodih in posvetih razveljavljeni sklepi seje društvenega odbora z dne 11. avgusta in 17. septembra 1936 o razpisu vo-

litev delegatov na 11. oktobra 1936 se ne ugotovi in izpodbijana odločba na podstavi § 10 zakona o društvih, shodih in posvetih in § 122. zakona o občem upravnem postopku potrdi.

Razlogi:

Odločba se opira predvsem na razloge izpodbijane prvostopne odločbe, dostavlja se pa z ozirom na pritožbo še sledeče:

Prvostopna odločba, ki razveljavlja sklepe seje z dne 11. avgusta odnosno 17. septembra 1936 se pravilno opira na določilo § 10. zakona o društvih, shodih in posvetih in § 8 društvenih pravil.

V pritožbi se povdarja, da je bil sklep o razpisu volitev z ozirom na društvena pravila in poslovnik formalno pravilen in da razpisa tudi v stvarnem pogledu ni mogoče osporavati, ker omogoča vsem članom udeležbo pri volitvi.

V pritožbi je nadalje zastopano pravno naziranje, da je nadzorno oblastvo dolžno z ozirom na § 10. zakona o društvih, shodih in posvetih presoјati le koliko je sklep o razpisu volitev v formalnem pogledu pravilen, torej v skladu s § 8 društvenih pravil in pravilnika in da to oblastvo ni upravičeno, da presoјa tudi stvarne okolnosti razpisa volitev.

To naziranje pritožiteljev je pravno pomotno in to toliko bolj, ker so v tem konkretnem slučaju določila pravil in pravilnika samega o volitvi delegatov skrajno pomanjkljiva.

Društvena pravila v § 8 na kratko določajo: »Občni zbor tvorijo delegati, katere si izvolijo člani iz svoje srede za dobo treh let. Društveni odbor določi okoliše, po katerih se

železničarjev. Za državne železničarje je veljal državni zakon, za južne pa samo odredbe privatnega društva in se torej za južno železniške upokoјence ne sme izvajati zakon o državnem prometnem osebju iz leta 1931.

Glavna kontrola osporava s svojo pritožbo odmero višine pokojnine po sedanjem zakonu, kakor tudi pravico do pokojnine hčeram, ki so prekorale 18. leto starosti.

Prizadete južno železniške upokoјence obveščamo, da je proti tej tožbi Glavne kontrole vložen ugovor na Državni svet ter upamo, da bo Državni svet tožbo odklonil z motivacijo, da so vsi južno železničarji — aktivni kakor upokoјeni — s pridržavljenjem bili glede vseh pravic popolnoma izenačeni z državnimi železničarji.

Ako se u tome smislu zaključijo kolektivni ugovor onda odlukom ministarstva rada, ovakav način rada može dobiti obavezuju snagu za določeno mesto ili pokrajino. Ako radničke ili poslodavačke organizacije zahtevaju da se u jednoj pokrajini ili jednom mestu u raznim industrijama ili industrijskim granama zavede isti način rada, ministar rada može po saslušanju radničkih i poslodavačkih organizacija donositi odgovarajuće odluke. Kod poslova koji iziskuju besprekidan rad, nedeljno radno vrijeme može iznositi do 42 sata, pod uslovom da dnevno radno vrijeme ne traje duže od 8 sati i da je svakom radniku zagarantiran besprekidan odmor od 24 sata nedeljno.

Kao naknada za nadnice izgubljene zbog nesretnog slučaja ili više sile, dozvoljeno je u toku nedelje, produženje radnog vremena od jednog do dva sata dnevno. Za izvjesne kategorije dnevno radno vreme može biti produženo na 8 sati. To su mehaničari, električari, šoferi itd., dakle lica kojima su povjereni poslovi oko rukovanja električnom energijom, osvjetljenjem itd. u samome poduzeću; dalje radnici koji za vreme obustave pogona rade na održavanju i čišćenju strojeva, peći itd.,

partivode, specijalni radnici, nadzorno osoblje itd. Odstupanja od ovog radnog vremena, odnosno prekovremeni rad dozvoljava se samo kod nužnih radova, kod radova koji se preduzimaju radi sprečavanja nesretnih slučajeva, kao i kod onih radova koji se vrše u interesu javne ili zemaljske sigurnosti.

Za izvršenje bitnih radova ili za slučajeve nagomilavanja narudžaba dozvoljeno je 75 prekovremenih sati godišnje s tim da produženje radnog vremena ne može biti duže od 1 sata dnevno. Ovaj rad mora se plaćati sa zakonskim dodatkom.

Uvođenjem četrdesetosatne radne nedelje javio se je i problem kako da se slobodno vreme što korisnije upotrebi. I na tome području došla je inicijativa koliko od strane organizovanih radničkih masa toliko i od strane vlade Narodnog fronta. U blizini Pariza i drugih velikih varoši uzeti su u najam veliki kompleksi zemljišta gdje će radnici da provode u miru svoja dva slobodna dana u nedelji.

Kako je u vezi sa pitanjem slobodnog vremena i pitanje plaćenih odsustava, donosimo i neke odredbe koje se na nj odnose:

Otsustvo se treba dati za vreme

voli delegate, ter se voli na svakih započelih 100 članov enega delegata. Vsak delegat ima na občem zboru en glas. Podrobnije o volitvah delegatov določa poseben pravilnik, katerega odobri občni zbor.

Pravilnik pa le na kratko omenja, da volilne okoliše določi društveni odbor.

Dejstvo je, da se osporavani razpis volitev od onega v letu 1933 bistveno razlikuje. Oni iz leta 1933 ima 23 volišč, od teh 17 na raznih krajih izven Ljubljane; dočim jih ima ta iz leta 1936 le 13, od teh samo enega v Ljubljani in 12 v krajih izven Ljubljane. Tako je 6 prejšnjih volišč v Ljubljani združenih v eno samo za več kot 4000 članov, in v Mariboru je združenih 5 prejšnjih volišč v eno volišče za ravno tako več kot 4000 članov. Brez dvoma je, da to število volilcev ne more voliti v času od 8. do 10. ure.

Ako bi torej obveljalo načelo, da je dolžnost oblastva presoјati le formalno stran sklepov, tedaj bi se moglo v takih in sličnih slučajih zadevo dovesti s formalno pravilnimi sklepi do skrajnih nesmiselnosti ali pa nepravilnosti.

Upoštevaje te okoliščine, je prvostopno oblastvo popolnoma v duhu § 10 zakona o društvih, shodih in posvetih postopalo, ko je presoјalo tudi stvarne okolnosti razpisa volitev delegatov ter v utemeljitvi svoje odločbe povdarilo, da je bilo članom z ozirom na razdelitev okolišev in z ozirom na določilo volilnega časa onemogočeno izvrševanje volilne pravice in je bila tako kršena primarna članska pravica.

Pravilno je torej stališče prvostopnega oblastva, da zakonu in društvenim pravilom še ni s tem zadosteno, da je sklep odnosno razpis volitev le v formalnem pogledu pravilen, ampak da mora biti razpis volitev stvarno tak, da daje možnost vsem članom udeležiti se volitev in to tembolj, ker je to edina prilika, da more posamezen član sodelovati vsaj neposredno pri izbiri društvenih organov.

V zakonu je pa neosnovano stališče prvostopnega oblastva, ki ga je zavzelo v svoji utemeljitvi, da se volitev tudi iz tega razloga ne bi mogla vršiti, ker društvo vsled zakasnele prijave ni zadostilo § 23 zakona o društvih, shodih in posvetih. Ugotavlja se, da je bila društvena prijava predložena po predpisu § 7 cit. zakona in da analožno določanje roka po 1. odst. § 61 zakona o občem upravnem postopku ne pride tukaj v poštev, ker to so roki, katerih predpogoj je že uvedeno postopanje odnosno odločba upravnega oblastva, dočim se prijavni rok po § 7 zakona o društvih, shodih in posvetih mora računati od ure do ure računano od trenutka došle prijave do časa, ko

naj se vrši društveno zborovanje.

Nadaljna pritožba po redni administrativni poti je nedopustna.

Taksa za to odločbo v iznosu 20 Din je plačana in na spisu predpisno razveljavljena.

Po pooblastilu bana načelnik upravnega oddelka:

Dr. Hubad, s. r.

Upajmo, da bodo gg. odborniki podpornega društva sedaj uvideli, da ni ne v interesu društva kot takega, še manj pa v interesu članov, da se na račun društva dela eksperimente. Čemu, gospodje, je bilo potreba spreminjati volilne okoliše, ki so bili preje veljavni? Čemu je bilo treba delati društvu, ki se itak nahaja v izredno težavnem položaju, nepotrebne izdatke? Ali je res treba postaviti interese »zvezarjev« nad vse?

Morda bo društveni odbor sedaj volitve razpisal? Nujno je potrebno, da je vse članstvo pripravljeno na volitve, da se ne ponovi primer, ko ni bilo mogoče vsled kratkosti časa sestaviti niti kandidatnih list, kaj šele imeti sestankov.

Da se vsaj nekoliko pripravimo na volitve, je potrebno zbrati vse somišljenike ter jim tolmačiti kaj in kako naj volijo. Tozadevno so bila že prej dana navodila. Postopajte po istih. Agitacija od člana do člana je brezpogojno potrebna.

Da pa bodo vsi člani obveščeni, kaj nameravamo doseči pri volitvah, povdarjamo, da so vse sodelujoče prijateljske skupine soglasno odobrile sledeči program:

1. Zahtevamo **proporc**, da pridejo do veljave tudi manjše skupine.
 2. Zahtevamo **tajne volitve**.
 3. Društvo mora ostati na **podpornem** sistemu, ker ima ta sistem za osnovo načelo: **vsí za enega, eden za vse**.
 4. Višina podpore mora odgovarjati višini dohodkov društva.
 5. Znižanje upravnih izdatkov.
- Dolžnost vsakega zavednega člana je, da s svojim glasom pripomore do naše zmage. Ne bojte se ničesar! Vsako še tako malo nepravilnost prijavite. Le na ta način bo zmaga naša.

Zgradba sanatorija za železničarje na Golniku

»Politika« z dne 28. februarja 1937 je priobčila članek z naslovom »Antituberkulozni sanatorij na Avali zopet na vidiku.«

Pisec zagovarja idejo, da se na Avali sezida sanatorij, ki naj bo »center« za protituberkulozno propagando.

Pri tej priliki moramo zopet in zopet opozarjati na to, da obstoja poleg centra tudi periferija.

Položaj na tej periferiji je sledeč:

licu koje ima pravo na odsustvo, sapštiti najmanje dve nedelje pre njegova nastupa odsustva. Kao neprekidno vreme službe u smislu zakona, smatra se vreme za koje je poslodavac ugovorom o radu bio obavezan prema poslodavcu, pa ma da je izvršenje ugovora bilo prekinuto zbog bolesti, porodaja, nezaposlenost službe u vojsci, dozvoljenog odsustvovanja iz preduzeća itd.

Naredba o izvršenju zakona sadrži takođe odredbe o plaćanju priradležnosti, o izračunavanju naknade za primanja u naturi i o plaćanju porodičnih dodataka za vreme trajanja odsustva.

I tako radnička klasa Francuske uvođenjem četrdesetosatne radne nedelje i plaćenih odsustava ima više mogućnosti za svoje fizičko i moralno uzdizanje, za proširenje svoga kulturnoga horizonta. Ova prisna saradnja između vlade i masa omogućila je Francuskoj da prebrodi velike teškoće i da snažnim zamahom zahvati ceo domen privrednog i socijalnog života, da povede Francusku putem privredne i socijalne demokratije.

Dr. Leon Štajnić.

uobičajene sezone odsustva, tj. u vreme koje obuhvata školski raspust, do 1 oktobra. Za trajanje odsustva dolaze u obzir tri slučaja: 1) Poslodavac koji je na dan stupanja na snagu zakona bio punu godinu dana u službi, ima pravo na 12 radnih dana (i 3 praznična dana) odsustva za vreme uobičajene sezone odsustava; 2) poslodavac sa manje od pune godine dana službe, ali koji će još pre isteka uobičajene sezone odsustva da napuni prvu godinu službe, ima pravo na nedelju dana odsustva — ako odsustvo uzme pre no što se napuni prva godina službe, i na dalju nedelju dana odsustva po završetku prve godine službe — ili na 15 dana po završetku prve godine službe; 3) poslodavac koji ima više od pola godine službe, ali koji pre isteka uobičajene sezone odsustava neće imati punu godinu službe, ima pravo na odsustvo od nedelju dana. Poslodavci koji su iskoristili plaćeno odsustvo pre no što je Zakon stupio na snagu, imaju pravo na naknadno odsustvo ukoliko je njihovo odsustvo trajalo manje od zakonom predviđenog odsustva.

Poslodavac mora osoblju pravovremeno da saopšti vreme koje dolazi u obzir za izkorišćenje odsustva. Raspored odsustava ima se svakome

Nezadostne plače in splošno obubožanje slojev so glavni vzroki, da se tuberkuloza vedno bolj širi. Posebno uslužbenci državnih železnic so vsled svoje težke in vsem vremenskim neprilikam izpostavljene službe podvrženi obolenju na pljučih. Imamo pa dvoje zdravilišč za zdravljenje tuberkuloze: banovinsko na Golniku in državno v Topolšici.

Velik sloves uživa zdravilišče na Golniku, ki ga posejajo bolniki iz vse države in to ne samo zavarovanci raznih bolniških blagajn, ampak v veliki meri tudi privatniki. Oskrbljena za člana bolniške blagajne znaša na Golniku Din 60.—, ki je z ozirom na zdravljenje sicer nizka, vendar pa ni zmožljiva za železničarja, za katerega sicer plača bolniški fond s pravilnikom odrejen procent stroškov. Posledica tega je, da morajo revnejši ostati doma, kjer okužijo še ostale.

Da se temu odpomore in ker sta obe zdravilišči prenatrpani, je oblastna skupščina bolniškega fonda v Ljubljani, kar je podpirala tudi oblastna skupščina bolniškega fonda v Zagrebu, že opetovano sklenila, da se kot najprimernejša rešitev tega vprašanja zida k sanatoriju na Golniku prizidek za člane bolniškega fonda. Akcija za uresničenje tega načrta se je pričela že leta 1929, ko je tudi glavna skupščina bolniškega fonda odobrila za to svrhu znesek 3 milijone dinarjev. Tudi v poznejših letih je

glavna skupščina bolniškega fonda ta sklep obnavljala in ga je minister za promet potrjeval. V letu 1930 smo bili na tem mestu, da se je kupil svet poleg zdravilišča na Golniku. A naprej ne gre in ne gre. Sigurno je, da ne leži krivda na Ljubljani, ki že 7 let obnavlja svoje sklepe ter urgira rešitev v Beogradu.

Slovenski železničarji bi zelo radi izvedeli, katere so one temne sile, ki leto za letom preprečijo, da se pravilno sprejeti sklepi, ki so bili poleg tega že opetovano potrjeni od pristojnega ministra, ne izvedejo. Čudijo se zlasti vsled tega, ker gre le za del denarja, ki so ga slovenski železničarji žrtvovali centralni upravi.

Ko to pišemo, se ponovno rešava vprašanje prizidka na Golniku na glavni skupščini železničarskega bolniškega fonda v Beogradu. Ne vemo, kakšen bo zaključek in če bo povoljen, nimamo garancije, da ne bo sklep zopet ostal le na papirju. Podčrtavamo le, da je enodušna zahteva vseh železničarjev v Sloveniji, da se sklep, narejen že pred osmimi leti, končno v letu 1937 realizira ter zgradi na Golniku tak sanatorij za tuberkulozne železničarje in njih rodbinske člane, da bo uspešen boj proti jetiki, ki danes grozno razsaja zlasti med najslabše plačanimi železničarji, ne samo omogočen, marveč tudi uspešen.

Iz okrožnic

Plačilo takse na odloke o povračilu škode

Železničarji, katerim predpiše železniška uprava po § 97 zakona povračilo škode, ki so jo povzročili upravi pri izvrševanju službe, morajo plačati takso Din 20 za rešenje šele tedaj, ko postane rešenje pravomočno.

Ako znaša predpis škode manj kot Din 100, potem uslužbencu ni treba plačati za tozadevno obvestilo nikake takse, ker proti odloku o povračilu škode do Din 100 pritožba sploh ni dopustna. Ako pa uslužbenec izrecno zahteva, da se mu izda formalno rešenje, potem pa mora plačati takso Din 20.

Ukinjenje izdajanja uputnic za prevoz živil in kuriva

Ker je prišla železniška uprava na sled velikim zlorabam uputnic, katere so železničarji oddajali privatnim strankam in celo trgovcem, je železniški minister do nadaljnjega ukinil izdajanje sledečih uputnic:

- uputnic za mesečni prevoz življenskih potrebščin in embalaže (za 50 kg živil in 10 kg zabojev mesečno),
- uputnic za življenske potrebščine za zimnico in embalažo (uputnice za preskrbo živil za zimo do 450 kg teže in do 50 kg zabojev),
- uputnice za prevoz premoega in prevoz drv po režijski ceni.

Uslužbenški davek

Za otroke, ki so stari preko 16 let, za katere uslužbenec ne prejema več rodbinske doklade, se sme odbiti od celokupnega zasluzka po Din 100 mesečno za izračun davka le tedaj, ako otrok nima lastnega dohodka, ki bi znašal nad Din 100 mesečno. Uslužbenec, ki ima otroka starega nad 16 let, a še ne starega 18 let, mora predložiti službeni ednici pismeno izjavo, da otroka popolnoma vzdržuje in da otrok nima dohodka nad Din 100 mesečno.

Črpalci vode uživajo 50% znižanje najemnine za naturalna stanovanja

Polovično najemnino za naturalna stanovanja uživajo tudi črpalci vode glasom odloka Generalne direkcije in to počenši od 1. marca 1936, ako stanuje v isti zgradbi, kjer se nahaja vodna črpalka odnosno se uporablja stanovanje tudi v službene svrhe in se nahaja v stanovanju službeni telefon.

Sestava disciplinskega sodišča pri Direkciji drž. železnic v Ljubljani za leta 1937 do vklj. 1939:

Člani disciplinske komisije so:

- Uradniki:
- Dr. Ladiha Ljudevit, načelnik.
- Inž. Stojković Dimitrije, načelnik.
- Dr. Jevšek Mihael, višji svetnik.
- Ing. Weinberger Friderik, svetnik.

Ing. Sedlak Franc, svetnik.
Dr. Dekleva Leon, svetnik.
Jenko Jožef, inspektor.
Cera-Cerić Adalbert, vlakovodja.
b) Zvaničniki I. kat.:
Jamšek Martin, vodja premika.
Cirk Alojz, gl. desetar.
c) Zvaničnik II. kat.:
Radič Franc, desetar.
Dežman Franc, strojni kurjač.
d) Služitelji:
Bezeliak Anton, avizer.
Krivec Izidor, pisarniški sluga.

Uglednosti za kongrese organizacij

Na skupščini strojevodij v Ljubljani je bilo odobreno vsem članom upravnega in nadzornega odbora ter delegatom po 3 dni izrednega dopusta s tem, da jim objava šefa služi kot prosta vozovnica. Ta kongres se vrši aprila meseca.

Za delegate, ki se udeležijo izrednega kongresa Udruženja jugoslovanskih železničarjev pa je odobril minister 5 dni izrednega dopusta s tem, da zamorejo na podlagi članske legitimacije organizacije potovati v brzovlaku v Beograd in nazaj.

Podporno društvo železniških delavcev in uslužbencev polaga račun za leto 1936

Kretanje članstva v letu 1936

K A T E G O R I J E

	1-50	4-100	5-200	12-50	3-100	4-200	7-200	1-80	Skupaj
Stanje z 31. XII. 1935	34	23	1057	9003	1	174	329	38	10659
Pritopilo v l. 1936	—	—	352	1058	—	—	—	—	1410
	34	23	1409	10061	1	174	329	38	12069
Umrli v l. 1936	3	2	19	109	1	11	14	—	159
Črtani v l. 1936	—	—	5	46	—	—	—	—	51
Stanje z 31. XII. 1936	31	21	1385	9906	—	163	315	38	11859

Račun denarnega prometa za leto 1936.

Ime računa	Prejemki	Izdatki
Račun: Članarina	1.545.673.70	
Obresti hranilnih vlog	221.817.81	
Najemnina društvenih hiš	221.397.—	
Pristopnina novih članov	2.615.—	
Račun: Uprava hiš:		
Aleksandrova cesta 65	16.537.75	
Frankopanova ulica 59	6.655.40	
Ruška cesta 5-7	15.635.40	
Kejžarjeva ulica 9	2.636.25	
Betnavska cesta 18	6.560.90	48.025.75
Račun: Upravni stroški:		
Osebnih izdatki	49.025.—	
Poštnina in stroški ček. urada	11.199.40	
Pisarniške potrebščine	8.777.—	
3% provizija ubiralcem članarine	29.005.59	
Potnine	1.635.—	99.642.99
Račun: Davki društvenih hiš		73.114.—
Zavarovalnina hiš		3.442.—
Odpisi od hiš in inventarja		75.497.—
Bolniške podpore		180.—
Razni izdatki		32.584.42
Podpore odobrene na obč. zboru		32.466.—
Nagrade zaupnikom za nove člane		961.50
Stroški občnega zbora		10.301.55
Pravni stroški		57.012.75
Račun: Posmrtnine in odpravnine		1.082.390.—
Račun: Stroški komisarijata		23.550.—
Račun: Čisti dobiček 1936		452.335.55
	1.991.503.51	1.991.503.51

Čisti denarni prebitek za leto 1936.

Ime računa	Aktiva	Pasiva
Račun: Blagajna — gotovina	865.50	
Račun: Poštna hranilnica	25.025.02	
Račun: Vloge:		
Mestna hranilnica — tek. račun	7.600.—	
Jugosl. hran. tek. račun	56.500.—	
Mestna hranilnica vloga	3.407.569.—	
Hran. in pos. društvo delavcev	821.771.—	
Jugoslov. hranilnica in posojilnica	193.347.—	
Krekova posojilnica	81.940.72	
Ljubljanska kreditna banka	46.835.—	
Kred. zadr. žel. uslužb. Maribor	969.859.97	
Hran. in pos. društvo delavcev	124.966.—	
Kredit. zadr. usl. žel. Ljubljana	21.334.50	5.731.723.10
Spodnještajerska lj. pos. tek.		17.020.—
Račun: Delnice »Ljudske tiskarne«	272.400.—	
Tuji deleži Hran. društva delavcev	206.—	
Račun: Inventarja — pisarniški, hišni	25.150.—	
Inventarja — gostinski	1.760.—	
Materijali	400.—	
Račun: Realitete — hiše:		
Aleksandrova cesta 65	258.830.—	
Frankopanova ulica 59	178.630.—	
Ruška cesta 5-7	1.411.800.—	
Kejžarjeva ulica 9	467.700.—	
Betnavska cesta 18	1.212.000.—	3.528.960.—
Račun: Dolžniki — razni		27.024.—
Pasiva:		
Račun zač. bil. 1935	8.626.248.16	
Prebitek za leto 1936	452.335.55	9.078.583.71
Račun: Kredita — Posojilo		
Posojilnica Narodni dom	205.400.—	
Spodnještaj. ljud. posojilnica	312.510.—	517.910.—
	9.613.513.71	9.613.513.71

Razno

Nove banovinske trošarine. Število skupnih banovinskih trošarin, ki so bile lanske leto uvedene s posebnim amandmanom v finančnem zakonu, se poveča ter se uveja 16 novih trošarin, ki zadevajo v glavnem uvozne predmete ter one, ki se smatrajo za luksuz. Pri nekaterih sedanjih trošarinah pa se stopnja davka poveča. Tako se poveča trošarina za kg kave od 2 na 4 Din, na limone, pomaranče, citronate in mandarinke na 1 Din, na ananas, na pinjole, dateljine, kokosove in druge eksotične orehe na 2 Din, na vanilijo in žafran na 20 Din, cimet, muškadni cvet in muškadni oreh 5 Din, vse druge začimbe 3 Din, ribo mast in ribje olje, spermacet Din 1.50 in kolofonija 1 Din.

Za delavske čevlje in coklje iz kravjega usnja za par 1 Din. Fin. minister pa je v finančnem odboru pristal na to, da se črta trošarina v višini 1 Din na kavčukaste opanke.

Na obutev iz kavčuka, platna, klobučevine in tkanin, ki ne propuščajo vode, sandale in copate 2 Din za par, na obutev iz kože 5 Din, na obutev iz finega usnja, lakaste čevlje in luksuzne čevlje od para 12 Din.

Za otroško obutev se plača za 50% nižja trošarina.

Na tovarniško obleko in plašče se bo pobirala naslednja banovinska (pravilno državna) trošarina: na obleke in plašče iz bombaža, platna in podobnega materiala 5 Din, na one iz polvolnene ali takšnega materiala, ki ne propuščajo vode 10 Din, iz volnene materiala ali usnja 20 Din. Kot fabrična obleka se smatrajo tudi zimski, jesenski in letni plašči (dolgi ali kratki), površniki, mantilije in podobno. Od plaščev, ki imajo kakršno koli krzno, se plača za 100% višja trošarina.

Za posamezne kose obleke (hlače, suknje) se plača 50% trošarine za dotično blago.

Te trošarine se imenujejo banovinske trošarine. Dejansko pa se iztekajo v poseben fond, iz katerega dobe dravska, savska, donavska, vardarska banovina in uprava mesta Beograda le 20% vse trošarine, ki je bila plačana, druge banovine pa 80%.

Šolnine.

Doslej je moral vsakdo, ki je plačal letno vsaj Din 300.— davka, plačati za otroke, ki so se šolali v meščanskih šolah, gimnazijah itd. šolnino, ki je bila precej visoka. Odslej bodo oproščeni šolnine vsi oni, ki bodo plačevali manj kot Din 800.— davka letno.

Književnost

„M E S T O“

Odkar je postala Ukrajina samostojna ljudska vlada v okvirju združenih sovjetov Rusije, se je ukrajinska literatura, ki ji je temelj položil nesmrtni ukrajinski pesnik Taras Ševčenko, silno razmahnila. Eden najpomembnejših mlajših romanopiscev je Walerijan Pidmohylny, katerega roman »Mesto« je pravkar izšel v slovenskem prevodu. Je to prav za prav življenjepisa pisatelja, svojevrsten življenjepisa glavnega junaka Stepana, ki ga je organizacija kmetijskih združenj poslala v Kijev — glavno mesto Ukrajine — študirat. Stepan, ki se je kot ustaš junško boril za osvoboditev Ukrajine, je prišel kot pristen kmet prvokrat v mesto, ko mu je bilo že čez dvajset let. In v Kijevu se pričena njegov nad vse zanimiv življenjepisa. V prijetnem in napetem slogu doživlja bralec vse one najbolj kaotične ter značilne pojave porevolucijske Ukrajine: napor mladine, ki hoče v svoji strasti do ustvarjanja uničiti vso staro kulturo, silno energijo mladine, ki doživlja gigantsko osvajalno borbo kolektiva in koledno pomirjenje, ko najde Stepan, ki je postal iz kmeta slaven književnik, v človeku vso ono tragiko, ki daje rast in polet vsemu človeštvu.

»Mesto« se nam odbira kakor eno samo ogromno življenje. Vse strasti tega orjaka leže kakor na dlani. V knjigi preživljamo vse ostre, nežne in strašne oblike ljubezni, strasti, prostitucije in vse zamotane pojave literarnega, kulturnega in gospodarskega življenja vlemesta. Slikoviti so popisi zanosnega Dnjepra, ukrajinskih step in starih ulic Kijeva ter nočnega življenja. Knjiga je zanimiva in privlačna od prve strani do konca. »Mesto« je prvo večje ukrajinsko književno delo v slovensčini, ki je pravkar izšlo. Tiskala in založila ga je Ljudska tiskarna. Knjiga ima 200 strani in se dobiva v Ljudski tiskarni v Mariboru in v vseh knjigarnah za ceno samo po Din 15 komad.

V naše hiše
za naš denar
le res domače praške

„ADRIA“.

Širite naš list!